

Headline	SESB ‘menerangi’ harapan rakyat untuk bekalan elektrik lebih stabil		
MediaTitle	Harian Ekspres (KK)	Language	Malay
Date	03 Mar 2024	Readership	75,165
Circulation	25,055	Page No	7
Section	Tempatan	Journalist	N/A
ArticleSize	822 cm ²		
PR Value	RM 13,101		

“**M**ATI karan” adalah ungkapan yang akan diutarakan oleh rakyat di Sabah setiap kali berlaku gangguan bekalan elektrik oleh kerajaan pusat kepada kerajaan negeri Sabah yang berkuat kuasa pada 3 Januari itu.

Bagaimanapun, episod itu bukan menjadi sejarah susulan pernyerahan kuasa kawal selia bekalan elektrik oleh kerajaan pusat kepada kerajaan negeri Sabah yang berkuat kuasa pada 3 Januari lepas.

Langkah itu yang diumumkan oleh Perdana Menteri Datuk Seri Anwar Ibrahim pada pembentangan Belanjawan 2024, juga seiring usaha kerajaan persekutuan memastabatkan Perjanjian Malaysia 1963.

Selaras keputusan kerajaan pusat itu, Dewan Undangan Negeri Sabah mengadakan persidangan khas pada 3 Januari lepas dan meluluskan tiga rang undang-undang bagi membuka laluan buat kerajaan negeri mengambil alih kuasa kawal selia sektor bekalan tenaga elektrik dan tenaga boleh bahanar daripada kerajaan persekutuan.

Tiga rang undang-undang itu ialah Rang Undang-undang Suruhanjaya Tenaga Sabah (Pindaan) 2024, Rang Undang-undang Bekalan Elektrik 2024 dan Rang Undang-undang Enaga Boleh Baharu 2024.

Tanggal 19 Januari lalu, Ketua Menteri Datuk Seri Hajiji Noor mewakili kerajaan Sabah, secara rasmi menerima kuasa kawal selia bekalan elektrik Sabah daripada Timbalan Perdana Menteri Datuk Seri Fadillah Yusof mewakili kerajaan persekutuan pada majlis simbolik pernyerahan itu di Menara Kinabalu di sini.

Bagaimanapun pernyerahan kuasa itu hanyalah titik permulaan cabaran besar yang didepani oleh kerajaan Sabah dan Suruhanjaya Tenaga Sabah (ECOS) sebagai badan kawal selia, serta Sabah Electricity Sdn Bhd (SESB) selaku syarikat pembekal elektrik di negeri ini, di sebalik pebagai inisiatif dan pelan yang telah dan sedang dilaksanakan, termasuk Pelan Hala Tuju Tenaga Sabah 2040, dalam usaha “menerangi” keseluruhan rakyat di Sabah.

Kestabilan bekalan

Mengupas pernurusan kuasa itu, Pengerusi SESB Datuk Seri Wilfred Madius Tanguan melihat langkah tersebut memberi peluang kepada syarikat utiliti berkenaan melaksanakan pelan yang lebih mantap bagi memastikan penyediaan tenaga elektrik yang lebih stabil dan efisien.

“Kehilangan tiga rang undang-undang itu tepat pada masanya dalam reformasi urus tadbir kerajaan, iaitu desentralisasi

SESB ‘menerangi’ harapan rakyat untuk bekalan elektrik lebih stabil

kuasa, sekali gus memperluas autonomi kerajaan Sabah yang sebelum ini tidak merangkumi kawal selia bekalan tenaga,” katanya kepada Bernama.

Mengulas lanjut tentang masalah yang membelenggu sistem bekalan elektrik di Negeri di Bawah Bayu ini, beliau berkata terdapat beberapa faktor penting yang mengekang kecekapan penyaluran tenaga elektrik di Sabah, antaranya ialah jumlah bekalan tenaga yang dijana setiap hari.

Menurut beliau, pada masa ini Sabah berdepan isu rizab margin bekalan, iaitu baki kodakan elektrik, yang amat rendah.

Mengambil situasi pada 28 Februari lalu, Madius berkata kapasiti penjanaan elektrik pada hari berkenaan ialah 1,10 megawatt (MW), manakala permintaan puncak untuk kuasa mencapai 1,064 MW, menunjukkan rizab margin tersedia sekitar 46 MW atau 4.3 peratus sahaja berbanding kadar minimum 12 peratus yang diperlukan.

Kadar itu katanya adalah terlalu rendah berbanding Semenanjung yang merkodkan 40 peratus.

“Rizab margin yang terlalu rendah ini akan menyebabkan catuan elektrik, bermakna gangguan bekalan elektrik akan berterusan. Catuan perlu dilakukan supaya bekalan elektrik dalam grid sentiasa stabil, tetapi pada masa sama ada beberapa kawasan tiada bekalan elektrik kerana terpaksa dicutu,” jelas beliau.

Malah ketika beliau, insiden pada 17 Januari lepas menggetarkan perkongsian itu apabila grid bekalan elektrik Sabah berdepan defisit kritisik bekalan berjumlah 155 MW, selepas dua syarikat pengeluar tenaga bebas (IPP), iaitu Kinabalu Power Sdn Bhd yang membelekalkan 95 MW dan Ranhill Powertron Sdn Bhd (60 MW), tidak dapat beroperasi sepenuhnya.

“SESB hanya menjana 18 peratus daripada bekalan tenaga elektrik Sabah dan baki 82 peratus dihasilkan oleh IPP yang kemudian dijual kepada SESB, dan ini satu lagi isu yang harus dilihat,” katanya.

Tingkatkan penjanaan

Menurut Madius, kaedah terbaik dalam menangani ketidakcukupan bekalan elektrik adalah dengan

FADILLAH bersama Hajiji (ketiga dari kiri) menunjukkan sebuah dokumen pada Majlis Simbolik Penyerahan Kuasa Kawal Selia Bekalan Elektrik Ke Padua Menteri Sabah di Menara Kinabalu pada 19 Januari lalu. – fotoBERNAMA

mempastikan peningkatan penjanaan tenaga.

Hubungan dengan itu, SESB sedang melihat pelbagai inisiatif untuk meningkatkan rizab margin kepada 30 peratus tahun ini, antaranya jalah Solas Berskala Besar (LSS) dan inisiatif biogas.

Turut dilaksanakan ialah pemasanan Sistem Penyimpanan Tenaga Bateri (BESS) di Lahad Datu kapasiti 100 MW, dan pemasanang jana kuasa diesel 100 MW sewaan sebagai penyelesaian sementara, jelas beliau.

Menurut Madius, kebergantungan tinggi pada IPP juga harus dihilangkan dalam usaha menjadikan SESB sebuah syarikat pembekal utiliti yang sihat, menerusi peningkatan penjanaan tenaga.

Untuk itu, beliau menegaskan agar keutamaan penggunaan gas asli diberikan kepada penjanaan elektrik.

“Pada masa ini, keutamaan penggunaan gas asli adalah untuk perangsangan gas asli eceran dan pihak industri. Kemudian baru diberikan kepada penjanaan elektrik.

“Gas asli yang digunakan untuk penjanaan elektrik ini pun dibeli pada harga mahal di pasaran, dan sekiranya kos itu dipindahkan kepada pengguna, maka akan menyebabkan kenaikan tarif elektrik dan ini akan membebankan pengguna. Jadi kita harap kerajaan negeri dan juga pihak berkepentingan dapat mencari kaedah bagi menangani isu ini,” katanya.

SESB sebagai subsidiari kerajaan

masa ini SESB juga bergantung pada subsidi daripada kerajaan pusat bagi memastikan kelangsungan operasi syarikat.

Menurut beliau, SESB terpaksa menjual elektrik pada kadar lebih rendah berbanding kos penjanaan, iaitu hanya 34 sen unit sedangkan kos penjanaan adalah sebanyak 43 sen seunit.

“Dalam erti kata lain, SESB mengalami kerugian sekitar hampir 10 sen bagi seunit jualan elektrik kepada pengguna. Untuk menampung kerugian ini, kerajaan persekutuan memberikan subsidi, iaitu pada tahun lalu sahaja sekitar RM850 juta subsidi diperuntukkan kepada SESB,” katanya.

Bagaimanapun, Madius berkeyakinan situasi itu akan dapat diatasi dalam tempoh tujuh tahun akan datang seiringnya Pelan Transformasi SESB dapat dijalankan bersama seluruh pihak berkepentingan.

Kukuhkan SESB

Sementara itu, Ketua Pegawai Eksekutif ECOS Datuk Abdul Nasser Abdul Wahid berkata antara langkah utama yang perlu dilaksanakan oleh suruhanjaya tersebut setelah pengambilalihan kuasa ialah memastikan kemampuan SESB sebagai syarikat pembekal elektrik untuk negeri ini.

“Bagi memastikan SESB boleh bergerak terus ke depan, keupayaan operasi syarikat perlu kita tingkatkan, selain keupayaan kewangan, agar syarikat ini mampu berfungsi dengan baik, menjana serta membekalkan tenaga untuk kita,” katanya.

Mengaku bukan mudah mengambil alih kuasa kawal selia bekalan elektrik daripada Suruhanjaya Tenaga (ST), Abdul Nasser berkata bagi melancarkan urusan itu, ECOS menggubal perancangan yang seajar dengan Pelan Hala Tuju Tenaga Sabah 2040.

“Kita mengambil pekerja mahir yang diserap masuk daripada agensi lain termasuk lapan daripada ST. Kita memerlukan kira-kira 90 petugas dan lebih 70 telah diisi. Selebihnya kita milih untuk mengambil pekerja baharu dalam kalangan warga Sabah,” katanya. – Bernama